

मत्तारित्मावृत्तमिषं च पृथिवी मूली । ताभ्यामिन्द्रमेदिभ्यामृक् नितमन्वेमि
सेनया । AV. 11, 9, 4. 10, 5. — Vgl. न्यर्बुदि.

अर्बुदिन् (von अर्बुद) adj. mit Geschwulst, Knoten u. s. w. behaftet Suçr.
2, 108, 19.

अर्बु Un. 3, 150. adj. klein, unbedeutend (Gegens. मरुत्): नभ्रादीपते न
मूले विभाती RV. 1, 124, 6. ईन्द्रियो मूले अर्भीय जीवसे 146, 5. यूयं मूले न
एनसो यूयमर्भाडु रूप्यत 8, 47, 8. 1, 7, 5. 40, 8. 51, 13. 81, 1. 102, 10. 6, 50, 4.
अर्बु AV. 7, 56, 3: अर्भस्य त्रिप्रदंशिनो मशकस्यासं विषम्. Nach H. 338:
m. Knabe. — Verwandt mit अस्त्य, das der RV. noch nicht kennt.

अर्बु (von अर्भ) 1) adj. a) klein NAIGH. 3, 2. Nir. 3, 20, 4, 15. नमो मूकद्वो
नमो अर्भकयो नमो युक्कयो नम आशिनेभ्यः RV. 1, 27, 13. 114, 7. 4, 32, 23.
AV. 11, 2, 29. 19, 36, 3. VS. 16, 26. = स्वल्प UNADIK. im ÇKDr. — b) schwach,
gering, wenig: परिच्छिन्ना भरता अर्भकासः RV. 7, 33, 6. न वृक्षः समेश-
कुवार्भका अभि दधुषुः AV. 1, 27, 3. 7, 56, 6. — c) mager MED. k. 46. —
d) jung, kindisch: अर्भको न कुमारको ऽपि तिष्ठन्वं रथम् RV. 8, 58, 15.
नहि वो अस्त्यर्भको देवोसो न कुमारः 30, 1. — e) ähnlich (सदृश) UNADIK.
im ÇKDr. — 2) m. a) Knabe, Kind AK. 3, 4, 1, 3. 12, 48. MED. k. 46. RAGH.
3, 21, 25. 7, 64. KATHS. 24, 208. 23, 101. das Junge eines Thiers AK. 2,
5, 38. ÇAK. 14, v. l. शुकुला° H. 1343. Nach Un. 3, 52: अर्भक. — b) Thor,
einfältiger Mensch MED. k. 46.

अर्भग (von अर्भ) adj. jugendlich RV. 1, 116, 1.

अर्भ m. n. AK. 3, 6, 34. SIDDH. K. 231, a, ult. 1) eine bes. Augenkrank-
heit, m. Un. 1, 138. Vgl. अर्भन्. — 2) अर्भयो (?) कृत्स्न्यम् VS. 30, 11. —
Accent eines auf अर्भ ausg. comp. P. 6, 2, 90. गुतामर्भ. कुक्कुतामर्भ. वृक्ष-
मर्भ. कपिञ्जलामर्भ. महामर्भ. नवामर्भ Sch. nach अधिक, अश्मन्. कञ्जल,
भूत. मद्र. संजीव 91. nach einem Zahlwort 8, 2, 2, Sch. Alle diese comp.
scheinen Ortsnamen zu sein; vgl. अर्भा नाम चिरत्तनग्रामनिवासाः Ind.
St. 1, 34, 8, v. u. नैतन्धवा नानामीः (durch रुदाः erklärt) 34, 17.

अर्भक 1) adj. schmal, dünn (?): अर्भकपालिको वध्नाति चतुर्भिर्हवीषैः
KAUC. 26. — 2) n. Enge (?): वैलस्थानिके अर्भके मूकवैलस्थे अर्भके RV.
1, 133, 3.

अर्भण m. ein bes. Maass (द्रोण) VAIDJAKAPARIBHĪSHĀ im ÇKDr.

अर्भन् n. N. verschiedener Krankheiten des Weissen im Auge, z. B.
Augenfell Suçr. 2, 86, 2. प्रस्तार्भन्. अधिमांसार्भन्. स्त्रावर्भन् 306, 3. प्र-
क्षार्भन् 310, 13. लोक्तार्भन् 14. 334, 14. 333, 6. 19. 336, 1. 3. 21. — Viel-
leicht von अर्द.

1. अर्प 1) adj. a) anhänglich, treu ergeben, lieb: पत्रामेददृपाकपिर्यः
पुष्टेषु मत्सखा RV. 10, 86, 1. 3. प्रार्य स्तुषे तुविमघस्य दानम् 5, 33, 6. 9. 34,
9. प्र तते नार्यः शंसामि 7, 100, 5. शश्वती नार्यमिचक्ष्यत् सुभेद्रमर्भ भोजनं
विमर्षि 8, 1, 34. स शर्धद्वयो विषुणस्य ज्ञतोः 7, 21, 5. 1, 116, 6. 2, 23, 15. 4, 16,
17. 10, 20, 4. — b) zugethan, gütig: मित्रस्तत्रा वरुणो देवो अर्पः प्र साधिष्ठेभिः
पथिभिर्नयत् RV. 7, 64, 3. ता हि देवानामसुरा तावया (मित्रावरुणा) 63, 2.
अचेतयदचितो देवो अर्पः (वरुणः) 86, 7. तन्मे वि चेष्टे सवितायमर्पः 10, 34,
13. आ नो भज मघवन्गोअर्पः 1, 121, 15. सत्ति क्षर्प्य आशिष इन्द्र आयुर्नाना-
नाम् VALAKH. 3, 15. RV. 1, 81, 6. 9. 2, 12, 4. 35, 2. 10, 27, 19. 191, 1. अर्पया
in RV. 5, 73, 7: त्रिश्चिद्वर्या परि वर्तिर्यतिमदाभ्या wird als Irrthum der
Redaction für अर्प या (vorüber an den Feinden kommt zur Wohnstatt)
zu betrachten sein; vgl. 8, 34, 10: आ याक्ष्य आ परि स्वाका सोमस्य पि-

तये und 33, 12: त्रिश्चिद्वर्यः सवना वंसो गहि. Vgl. साधर्य. — c) der beste
(श्रेष्ठ) BHARATA zu AK. im ÇKDr. — 2) m. Herr, Gebieter NAIGH. 2, 22.
P. 3, 1, 103 und Vārtt. ÇANT. 1, 18. Vop. 26, 16. AK. 3, 4, 148. H. 339. an.
2, 343. MED. j. 4. f. आ SIDDH. K. zu P. 4, 1, 49. — Von अर्, vgl. 1. अरि.

2. अर्प m. अर्प f.: यच्छूरे यद्वेदेनश्चकृमा व्यम् VS. 20, 17. प्रूहो यद-
र्पयि जारः 23, 21. 14, 30. 26, 2. Wäre nach MAHABH. = वैश्य (vgl. P. 3, 1, 103
und Vārtt. Vop. 26, 16. AK. 2, 9, 1. 3, 4, 148. H. an. 2, 343. MED. j. 4),
ist aber als gleichbedeutend mit अर्प Arier, ein Mann der berechtigten
Nation, Mitglied der Kasten anzusehen, nach der gangbaren Entgegen-
setzung von अर्प und प्रूद, z. B. AV. 4, 20, 4. 19, 62, 1. In der folg. St.
des LĀTJ. (Ind. St. 1, 30, penult.) dagegen ist der Vaiçja gemeint: अर्पो
अस्तर्वेदि — वर्त्विदि प्रूदः । अर्पाभावे यः कश्चर्यो (आ°) वर्णाः अर्पवर्प ein
vornehmer Vaiçja DAÇAK. in BENF. Chr. 186, 17. अर्पा ist eine Frau aus
der 5ten Kaste P. 4, 1, 49, Vārtt. 7. AK. 2, 6, 1, 14. 10, 8. H. 524. अर्पो
(Vop. 4, 24) die Frau eines Mannes aus der 5ten Kaste SIDDH. K. zu
P. 4, 1, 49. AK. 2, 6, 1, 15. H. 523. — Vgl. अर्पाणी.

3. अर्प adj. wohl nicht verschieden von 1. अर्प, nur RV. 1, 123, 1: (उ-
पाः) कृत्वाडुदस्वाद्वर्या विहृयाश्चिकित्सती मानुषाय त्रयाय.

अर्पजारा (von 2. अर्प + जार) f. Geliebte eines Ariers VS. 23, 30.

अर्पपत्नी (1. अर्प + पत्नी) f. Gattin eines treuen (d. h. des eigenen, recht-
mässigen) Gatten: यो देवो अर्पमयदधृत्त्रियो अर्पपत्नीरुषसश्चारः RV. 7,
6, 5. यो अर्पपत्नीरुक्णादिमा अर्पः 10, 43, 3.

अर्पमदत्त (अर्पमन् + दत्त) m. ein Mannsname P. 5, 3, 84, Sch.

अर्पमदेवा (von अर्पमन् + देव) f. N. des 12ten Mondhauses H. 112. Vgl.
TAITTI. Ba. 3, 1, 1, 9. Z. f. d. K. d. M. IV, 312. Ind. St. 1, 99.

अर्पमन् (von 1. अर्प) m. Un. 1, 158. Declin. P. 6, 4, 12. Vop. 3, 111. am
Anf. eines Mannsnamens P. 5, 3, 84. 1) Busenfreund, Gespieler, Gefährte,
Camerad, sodalis: नार्यमाणं पुष्यति नो सखायम् RV. 10, 117, 6. यथाकमुत-
रो ऽसान्यर्यम्णा उत सविदः AV. 3, 3, 5. नियुवेतो ग्रामजितो यथा नैरो ऽर्प-
माणो न मरुतः कवन्धिनः RV. 5, 34, 8. वि तो इद्रे अर्पमा कर्तरो सचो एष
तो वेद मे सचो 1, 139, 7. वयदे पूषन्स्मिन्सतोवयमा कृता कृणोत वेधाः
AV. 1, 11, 1. RV. 1, 174, 6. अर्पणो स्वाकृति तदनमस्य सर्वस्यार्पमाणं करोति
ÇAT. Br. 5, 3, 5, 9. Gebräuchlich ist es insbes. von demjenigen Gefährten
eines Bräutigams (παρὰνυμφος), welcher bei der Hochzeit als Braut-
werber und Ehestifter thätig ist. सोमनुष्टं ब्रह्मनुष्टम्यम्णा सभेतं भगम् ।
धातुदेवस्य सत्येन कृणोमि पतिवेदनम् ॥ AV. 2, 36, 2. अर्पणो अग्निं पर्येतु
पूषन्प्रतीजिते अर्पणो देवरेश्च 14, 1, 39. अर्पमा यात्यर्यमा पुरस्ताद्विपित-
सुपः । अस्या इच्छन्धुवे पतिमुत ज्ञायामज्ञानये 6, 60, 1. भगो इवेदर्यमाणं नि-
नाय । जने मित्रा न देपती अर्पमन्ति RV. 10, 68, 2. 40, 12. समर्यमा स भगो नो
निनीयात्सं ज्ञास्पत्यं सुयमेमस्तु देवाः 83, 23; vgl. mit der var. l. in AV.
14, 1, 34. Diese appell. Bedeutung greift an vielen Stellen über in die
folgende. Der Anlass zu Wortspielen lag besonders nah, indem die Na-
men zweier andern Âditja, Bhaga und Mitra, auf dasselbe Gebiet sich
ziehen liessen; z. B.: (अग्ने) त्वमर्यमा भवसि पत्नीनीनां नाम स्वधावन्गुह्यं
विमर्षि । अञ्जति मित्रं सुधितं न गोभिर्धेयती समनसा कृणोषि ॥ 5, 3, 2.
10, 31, 4. — 2) N. eines Âditja, der am häufigsten in einer Trias mit
Varuṇa und Mitra genannt und angerufen wird. युजं मित्रस्य सार्दन-
मर्यम्णा वरुणस्य च RV. 1, 136, 2. अग्निं सञ्जो वरुणो गृणात्यग्निं मित्रोऽसौ